

bode star postal, ako bode dolgo hodil v šolski vzduh, kakor vsakdo dolgo živi, kdor dolgo kašlja in ljudstvo bode v procesijah vrelo v šolske sobe, nam pa se bodo žepi polnili in ne bomo imeli drugega dela, kakor denar pošiljati v hranilnico. Oj, to bode življenje! Socijalno učiteljsko vprašanje bi bilo na mah rešeno, peticije za zboljšanje plač i. t. d. potihnile bi takoj in jaz — jaz kot listi, kateri je Vam pokazal nov vir dohodkov — jaz dobil bi morebiti — kak — križec za zasluge — oh gospod urednik! . . .

Vender bi pa prosili, da bi se nam, dokler ti

dohodki niso popolnoma urejeni — recimo — za vsakih 10 ali 20 glav čez postavni štiridesetak dala kaka nagrada. Z dvema otrokoma je več dela, kakor z jednim; to je jasno kakor dan. Z 80 otroci je tudi več dela kakor s 40; in da je s 120 otroci težje kaj doseči kakor s 40, je tudi jasno. Da je vsako delo, vsak trud plačila vreden — velja tudi še na svetu, in da dobi učitelj, kateri se trudi s 100 — 200 otroci ravno toliko plačila ali pa še manj kakor tisti, kateri jih ima samo 40 — to velja sicer pri nas na Kranjskem — pa — — prav ni! *Postojinski.*

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Pro domo. Prvikrat za našega uredništva se je nekomu zljubilo, da se je pod rusko firmo v 188. št. »Sl. N.« spravił čez naš list. Miro-ljubni hočemo mu mirno odgovoriti.

Mogoče, pravimo mogoče, da je imel »Sl. N.« dopisnik dober namen, da bi vse slovensko učiteljsko vzbujal k bolj skupnemu delovanju, ali svoj najbližji namen on prav jasno povē. »Blagohotni bralce je mogoče (prav gotovo! *Ured.*) spoznal, kaj hoče pisec s tem, namreč, da slovenskemu šolstvu nikakor ne koristi, da imamo dva učiteljska lista. Boljše bi bilo, da bi imeli samo jednega, kateri pa naj bi zadostoval vsem zahtevam slovenskega učiteljstva. Slovensko učiteljsko naj zahteva, da sedanja lista prenehata ter naredita prostor novemu ali pa naj se spojata v jednega«. V katerega pa? V »Popotnika«. Kajti 1. »Mora vsakdo priznati, da je »Pop.« boljši nego »Učit. Tov.« O tej trditvi mi ne moremo soditi, vender lahko rečemo, da se nam taka trditev, kolikor mi poznamo razmere, zdi jako subjektivna, da ne rečemo kaj drugega. 2. On prinaša veliko več in boljših razprav kakor »Učit. Tov.« Mi ne vemo kako bi bilo mogoče, da bi prinašal veliko več razprav, ker v isti obliki kot polnesečnik izbaja, kakor Učit. Tov. in poleg tega zastopa po »Zvezi« še vse slovensko učiteljsko, Učit. Tov. pa je le »glasilo jednega društva in specifično kranjski«. Tam se mora pač med vrsticami še mnogo brati. Kar se pa tiče »boljših« razprav, naj g. pisec premišli, da je stvar taka, kakor pri učitelji. Pri najslabejšem učitelji nahajaš tudi kako dobro stran in če naš list tako malo zadostuje zahtevam slovenskega učiteljstva, kakor ga opiše g. pisec, kakšno dobro zrnice se pa vender še najde v njem, kajti sejali so jih skoro izključno sami šolniki. Pri tej priliki naj povemo, da mi postopamo po dobro premišljenem načrtu, ki smo si ga sestavili po obstoječih razmerah našega ljudskega šolstva. V prvi vrsti stojimo na podstavi šolskih zakonov. Primerjajoč stanje našega šolstva z onim drugih avstrijskih narodov smo spoznali, da smo v mnogih stvareh še v povojih in je torej treba graditi od spoda najgori ter s temeljem pričeti. Takega zadržaja so torej sedaj

večinoma naše razprave, da za zgradbo dobimo dober temelj. Po tem potu hočemo počasi pa varno napredovati in bomo tudi jedenkrat prišli do psihologičnih in znanstvenih razprav; sedaj še nimamo pravega temelja za to, v zrak pa nočemo zidati. Pri naši zgradbi med drugim tudi uporabljamo slovstveni material. Marsikateremu se morda dozdeva časi ta tvarina malo trdo kamenje za to zgradbo. Ali opazujmo zidarje pri zgradbi novega poslopja. Kaj radi vzdajajo v novo poslopje kak star kamen osobito, če ima kako označilno znamenje. Tudi mi moramo tako tvarino uporabljati, če nam povsem prija ali ne — zaradi zgodovinske vrednosti. 3. »Pri njem sodelujejo prav dobre moči«. Tej trditvi nimamo prav nič ugovarjati, ker vse moči spoštujemo, ki z literarnim delom pospešujejo blaginjo slovenskega naroda. Pač bi pa bili od g. pisca, osobito če je našega stanu, pričakovali toliko takta, da s takim pisanjem ne žali — kar se tu posrednim pōtem (po prav jasnem logičnem sklepu) v istini godi — naših sodelovalcev, ki jih imamo nad 100. Ali g. pisec niso znani Levec, Marn, Rutar, Orožen, Gabršek, Tomšič i. dr. tudi kot prav dobre moči, kot strokovnjaki, ki pišejo to, kar našim potrebam najprimernejše spoznajo? 4. »Ker Učiteljski Tov. na Kranjskem dela konkurenco.« Sedaj vsaj vemo, kam pes taco moli. Ali je g. pisec morda znana basen o lisici in ježi? Ako naši naročniki oziroma člani našega društva za potrebno spoznajo, da se u-maknemo, storimo to takoj brez pomisleka; ako zahtevajo, da izdajemo list trikrat na mesec, tudi to storimo z veseljem. Da bi se pa z nami pometalo, kakor se v tem članku godi, z listom, ki izbaja čez tri desetletja in je probuditelj narodno mislečega učiteljstva, v to se ne podamo, dokler imamo kaj življenja v sebi. Za tako delo se nam zdi g. pisec še premlad in premalo skušen. Ves svoj trud žrtvujemo jedino le blaginji naroda; delamo brezplačno in brez kakega sebičnega namena; torej prav odločno odklanjamo herostratski dar, ki nam ga daruje g. pisec v svojem članku.

Nehote nam je odgovor pod peresom že predolg postal, vender prosimo gg. bralce še malo potrpljenja.

»Učit. Tov. prav malo prinaša o drugih slovenskih deželah«. Ko smo mi prevzeli uredništvo, imeli smo več sodelovalcev izven dežele, osobito iz Goriskega, in smo radi priobčevali razprave od tam. Kaj, ali bolje kdo je vzrok, da so večinoma izostali, dobro nam je znano, pa o tem tu nečemo govoriti. Naš list jim je vedno odprt in homo radi priobčevali razprave iz vseh slovenskih dežel, ako nam dobajajo. Naravno je, da iz Štajerskega nismo pričakovali mnogo podpore, saj tudi naročnikov nimamo tam nič več, kakor v tužnem Gorotanu.

Nam je neljubo, da smo prisiljeni v listu odgovarjati na napade g. pisca. G. pisec je gotovo tudi člen »Zveze slov. učit. društev«. Zakaj pri obnem zboru v Trstu ni sprožil te stvari? Tam je bilo mesto za to, ne pa v političnem listu, kjer stvar dobi povsem drugo barvo. Naše društvo je tija poslalo osem delegatov, torej je bila lepa prilika, da bi se bili prav temeljito razgovorili.

S tem odgovorom nikakor nimamo namena, da bi napadali »Pop«. Nikdar in nikjer še nismo agitirali še manj pa pisali zoper ta list. Saj g. urednik dobro ve, kako sva se o tej stvari svoječasnno domenila. Slovenci imamo dva pedagogična lista in za oba je v slovenskih pokrajinah dosti prostora. Čehov je primeroma 6krat toliko, kakor nas in ti nimajo le 10 takih listov, kakor piše g. pisec, tudi ne 6krat po dva, ampak do 30 in ravno to je vzrok, da šolstvo tako napreduje in da je vse učiteljstvo tako vstrajno pri delu za napredek. »Pop«, smo te omenili, ker nas je g. pisec v to prisilil. Ni dosti, da razpor pri nas v političnem in socialnem življenju sedaj že postaja neznosen, g. pisec ga hoče tudi na pedagogično polje prenesti, kjer imamo toliko potrebnega dela, da bi vsak delavec moral imeti podvojenih močij. To je njegova zasluga! To je pač kaj več, kakor »naročnikom denar iz žepa krasti«.

»To v premislek slovenskim učiteljem-literatom.«

Uredništvo.

Iz državnega zbora. (Dalje.)

Kar se tiče učiteljsč, bi še omenil, da se v naj-novejšem času, kakor smo te dni večkrat slišali, tudi tukaj govori o preoblaganji in da se zahteva, naj bi se igranje na klavir in orglje, kmetijski pouk in pouk o gluhomuteh in slepeh omejil. Za tako omejitev učnih predmetov, oziroma za to, da bi se učna tvarina zmanjšala, se pač zlasti v teh predmetih ne bi mogel izreči (*Bravo, bravo! na desni.*) Kdor zahteva posebno omejitev pouka na klavir in orgljah, ne pozna odnošajev na deželi, ta se ozira le na mestne razmere. (*Prav res! na desni.*) Ti predmeti niso le praktičnega pomena, ampak imajo tudi vzgajajočo moč v sebi, kajti tisti učitelj, ki se peča v svojih prostih urah s šolskim vrtom, ali z igranjem na klavir in na orgljah, ta pač ne bo zabredel na stranska pota. (*Prav res! na desni.*) Dobra izobrazba uč-

telja v igri na klavirju in na orgljah ga pa tudi vspolobi po pevskem pouku v šoli, kot voditelj cerkvenih zborov, kot orgljar delovati za povzdigo in razvoj umetniškega čuta v narodu. Seveda se smejo kot učitelji godbe in petja na učiteljskih samo vrle moči uporabiti in tam, kjer so, se ne smejo odstraniti — kakor se je to zgodilo na nekem zavodu — brez tehtnega razloga. Učna tvarina bi se dala skrócić morda le pri pouku o gluhomuteh in slepeh. Vender pa imamo neko vrsto šol, kjer se gojenci res preoblagajo, to so meščanske šole za deklice. Število učnih ur na dekliskih meščanskih šolah znaša navadno trideset na teden. Odštejmo nedelje in dva poludneva, pride na vsak dan po šest ur, četiri dopoldne in popoldne dve uri. To je za deklice zbog njih nežne rasti gotovo preveč in vpliva jako neugodno na razvoj njihovega života. (*Prav res! na desni.*) Doma se itak temu pridruži navadno še zasobni pouk, pouk v kakem drugem jeziku. Če v jednomer sediš pri čitanji, pisanji, risanju, klavirju in pri ročnih delih, lahko se ti skrivi hrbtenica in označevalno je, da se nabaja ta bolezen, kakor trdi profesor Billroth, le pri kulturnih narodih. Da je pa moja trditve, da deklice ne smemo meriti z istim merilom, s kojim merimo dečke, resnična, nam je dokazal zopet profesor Billroth, ki je dognal, da je 75 odstotkov na skrivljeni hrbtenici bolnih otrok ženskega spola.

Gospoda, kaj pa je naloga ljudske šole? Ljudska šola mora: 1.) otroke vzgojevati uravno-versko, 2.) razvijati njih duševno delovanje, 3.) jih oskrbovati za daljno izobrazbo s potrebnimi znanostimi in ročnostimi in 4.) položiti temelj vzgoji vrlih ljudij in iskrenih državljanov.

Šolski ter poučni red pa dostavlja to nalogo razširjaje in pojasnjevaje: »Smoter vse otroške vzgoje je odkritosrčen blag značaj«.

Da bi se to doseglo, mora učitelj neprenehoma delovati, da bi se mladina vedla v resnici uravno, da bi se ji vnela ljubezen do vestnosti, do poštenosti, do složnosti, da bi ljubila človeštvo, da bi ljubila domovino.

Kdo bi se mogel upirati temu učnemu smotru? Kdo sme sploh tajiti, da je napredovala ljudska šola v zadnjih desetih letih? Seveda obsega ta napredek le znanosti in ročnosti.

Ljudska šola je ljudem navadno le učni zavod, na njeno vzgojevalno nalogo pa pozabijo. Ljudska šola pa naj ni samo učni, ampak tudi vzgojevalni zavod; stori naj več za vzgojo srca in značaja, poudarjati se mora bolj njena vzgojevalna stran.

Gospoda! V časih, ko državi in človeški družbi pretijo nevarnosti, ko vera in pravost, čut za pravo in avtoriteto nekemu delu te družbe gine, raste tudi naloga ljudske šole; kajti rastoče poželenje po vzivanji in razširjanji verske mláčnosti, kopičenje kapitala v rokah nemnogih in ubožanje prostega naroda, pojevanje dobrega obrtniškega stanu, siljenje

v velika mesta in nazadovanje kmetijskega stanu je veliko pripomoglo, da so se vezi rodbinskega življenja jele snemati v nekaterih slojih prebivalstva. (*Prav gotovo! na desni.*) (Dalje prih.)

Iz logaškega okraja. (Konferencija). Naša uradna učiteljska konferencija se je vršila letos na Rakeku v dan 30. mal. srpana.

Že ob 8. uri zjutraj je zborovala enketa in končno sklepala o nadrobnejšem učnem načrtu, o pouku v realijah za vse kategorije ljudskih šol v tem okraju izvzemši petrazredne c. kr. rudarske v Idriji.

Dotični načrti se razposljejo vsem šolskim vodstvom v pregled in potem višji šolski oblasti v potrjevanje. V zboru se ta sklep vzame na znanje in odobri.

Pred konferencijo si je še ogledalo učiteljstvo skrbno obdelani in lepo urejeni šolski vrt in pa po gđ. učiteljici F. Zemme razstavljeni, lično in vestno izvršena ročna dela pridnih solaric, katerim je blagorodna gospa Engelbilda Lavrič zato v priznanje izvolila tudi darovati za premije 30 primernih knjig različnega zapopadka za slovensko mladino. Slava!

Takoj po 11. uri otvori naš c. kr. okrajni šolski nadzornik in profesor, g. Vilibald Zupančič zborovanje, uljudno pozdravi navzočo učiteljsko osebo, izvoli si svojim namestnikom nadučitelja g. Iv. Poženela in zapisnikovalca sta nadučitelja g. J. Kerne in gđ. učiteljica I. pl. Födransberg. Odsotni so pa bili gg. Levstek in Novak iz Idrije, Likar iz Grahovega, ki so šli tudi letos svoje moči vaditi in uriti se v moških ročnih delih na Dunaj, in gospici Viljhelmina Leskovic in Avgusta Kotnik vsled bolezni.

Gospod nadzornik spominja se tudi umrle gđ. učiteljice M. Krašner v Idriji in učiteljstvo se v znak sočutja vzdigne s svojih sedežev. Potem prečita uradne dopise in ukaze, ki jih tudi »Uč. Tovariš« objavlja; a želeli je pa, da bi se šolstva in učiteljstva zadevajoči ukazi, zakoni itd. vsem šolam gratis dopisili.

Iz obširnega nadzornikovega poročila povzamem najprvo to, da imajo šolska vodstva uradne knjige v lepem redu. Šolska matrika bode v prihodnje nekaj izpremenena, zato šolska vodstva, oziroma krajni šolski sveti naj ne kupujejo (takoj) dosedanjih tiskovnih.

Kjer ni mogoče šolskih naznanil štirikrat v letu dajati, naj se dajo le po tri- ali samo dvakrat.

Tednik je bil marsikje presuhoparen, premalo zgovoren; kajti on je jako imenitna knjiga vsakemu vestnemu učitelju, ker se po njem razvidi, kako skrbno si je učitelj šolsko stvarino razdelil in uredil.

Jezikov nauk je napredoval, a spisje naj se še vendar skrbneje goji kot slovnica.

Računski zvezki naj se povsodi vpeljejo, kjer še niso vpeljani.

Lepopisje je bilo res lepo, vendar ima strma pisava nekaj prednosti.

Risanje se je skoro povsodi skrbno gojilo; v višjih razredih naj se rabijo risanke brez pik.

Petje je sploh dobro, po nekaterih šolah prav dobro, in v ženskih ročnih delih se je storilo, kolikor le je bilo mogoče doseči.

Telovadi naj se po zimi v šolski sobi, kjer ni drugega prostora; a druge čase in pri lepem, ugodnem vremenu pa le zunaj šole, na prostem:

V realijah je bil uspeh dovoljen.

Za prirodopisni pouk naj nabirajo učitelji v svojem kraju potrebnih stvari. Zbirka bodi v prvi vrsti le taka, kakeršne reči se v tistem kraju dobé, potem naj se nadaljuje po potrebi kraja in po učnih načrtih.

Zemljevid vojvodine Kranjske risal C. F. Baur, je zelo pomankljiv.

Priročni zemljevid tega okraja se še pogreša; zato je treba nemudoma skrbeti, da se to jako potrebno sredstvo zemljepisa takoj omisli.

Šolski vrti so v najboljšem stanu.

O šolski higijeni je še marsikaj želeli. Stare šolske klopi naj se odstranijo, ker so večidel previsoke in neprimerne velikosti učencev, ko se jim noge še tal ne dotikajo, hrbet krivi itd.

Kako naj so šolske klopi narejene, povedano je v § 13. ministerjalnega ukaza od 19. mal. srpana 1875. l. št. 2868, s katerim se tudi določuje, kako se imajo opravljati šolska poslopja na javnih ljudskih šolah, in kako se ima skrbeti za zdravje po teh šolah.

Šolska vodstva naj pa pazijo kolikor je njih dolžnosti in moči, da se dotični ukazi tudi izvršujejo.

Disciplina je bila povsodi dobra, oziroma izvrstna.

Sploh šolstvo je v temu okraju v dobrem stanu in učiteljstvo je vneto za svoj poklic.

V prospeh izdaje okrajnega zemljevida se je izvolil odsek treh udov in to so: g. nadzornik, g. J. Kerne in g. V. Ribnikar, kojim bodi nalog in skrb, da dolimo v kratkem ta prepotrebni stenski in priročni zemljevid, o katerem se je že pred nekaterimi leti posvetovalo in sklepalo pa — ničesar izvršilo.

O koristi in pouku čebelarstva je jako dobro pogodil in pravo ukrenil dotični g. poročevalec.

V deželno učiteljsko konferencijo sta odposlancem izvoljena gg. Božič in Ribnikar.

O stanju, uporabi in računu okrajne učiteljske knjižnice je poročal g. V. Ribnikar ter izrekel željo, da naj bi se razposojene knjige točneje vračevale.

Samostalnih nasvetov bilo je več, med temi se je že večkrat stavljeni nasvet zopet ponovil in jednoglasno sprejel: da naj izvoli slavni c. kr. okrajni šolski svet vendar že vse šolstvo in učiteljstvo zadevajoče stvari direktno šolskim vodstvom pošiljati.

Ob 1¹/₄ ure popoldne zaključil g. predsednik zborovanje s trikratnim »slava« klicem presvetlemu cesarju in na to se odpoje cesarska himna.

Na to zahvali namestnik g. predsednika za spretno vodstvo konferencije, in učiteljstvo mu zakliče trikratni živijo!

Po konferenciji se je zbrala velika večina zborovateljev, med njimi tudi nam dobro došli gost g. A. Punčuh, nadučitelj iz Slavine k skupnem obedu na »Pošto« v g. Šebenikarjevo gostilno, kjer smo pri dobro obloženi mizi, jako ukusno prirejenem pa cenim jedilom bratsko zabavali se do večera, ker izlet v Škocijan je moral izostati vsled neugodnega vremena.

Med obedom sta nam došli tudi 2 brzojavki, prva je bila od našega preblagorodnega g. del Cotta, c. kr. okrajnega glavarja logaškega iz Loža, kjer je bil radi uradnih poslov zadržan, da ni mogel dane obljube izpolniti, in druga pozdrav od naših nam dragih kolegov z Dunaja.

Iz litijskega okraja. (Dalje.) Za prihodnje šolsko leto so se določile iste knjige, katere so bile dosedaj v rabi. G. Likar vpraša, se-li sme Razinger-Zumerjevo »prvo berilo in slovnica« rabiti v II. oddelku spodnje skupščine, ter priporoča to knjigo, ker ima pridejano tudi slovnico, katero je treba na tej stopnji že obravnnavati; razven tega sta obe knjigi slično razdeljeni in on ne uvidi, zakaj se ne bi smela rabiti. G. nadzornik obljubi potrebno storiti, da bi se knjiga potrdila za ljudske šole sploh.

G. Ravnikar poroča o stanju in računu okrajne učiteljske knjižnice. Lani je imela knjižnica 305 knjig, letos se je nakupilo 36 knjig pedagoške, 31 knjig znanstvene, 23 leposlovne, 4 kmetijske in 7 razne vsebine; skupaj 101, tako da šteje knjižnica sedaj 406 knjig. Za toliko knjig je premajhna dosedanja omara, zato se g. Ravnikar pooblasti, da sme še jedno kupiti. Knjige so se marljivo brale; izposojenih je bilo 27 učiteljem in učiteljicam 97 knjig. Račun so pregledali in odobrili gg. Kremžar, Škrbinec, Zajec. G. Jeglič predlaga, naj bi se naprosil okrajni šolski svet, da nam $\frac{1}{2}\%$, katerega odtegujejo za knjižnico, odpusti ter nam toliko podpore da, da si lahko potrebni knjig nakupimo. Ker je bila večina zoper to, bil je predlog odklonjen. V knjižnični odbor so bili voljeni z vslikom stari odborniki gg. Ravnikar, Adlešič, Bartel, Kimavec, — na novo pa gospodična Demšar, ker bode prejšnja odbornica gđc. Podkrajšek zapustila naš stan. Tudi v stalni odbor so bili voljeni stari odborniki in ti so: gg. Korban, Kovač, Kremžar, Škrbinec, Zajec. Bolj živahna pa je bila volitev dveh odposlancev za deželno učiteljsko konferencijo. Pri prvi volitvi so dobili Ravnikar, Škrbinec in Zajec po 12, Likar 10, Bartel 6 glasov, Jeglič 3 glase, Gross 2 glasa, Čerin, Korban in Razpotnik pa po 1 glas. Nihče ni imel torej absolutne večine, zato se je volilo drugič. Rezultat druge volitve: Ravnikar 16, Škrbinec in Zajec 13, Likar 9, Bartel 6, Jeglič 2, Čerin, Gross in Razpotnik po 1 glas. Izvoljen je bil torej g. Ravnikar (oddanih je bilo 31 glasov), med gg. Škrbincem in Zajcem pa je bila ožja volitev, pri kateri je zmagal g. Škrbinec z 1 glasom.

V obravnavo so prišli še štiri samostalni predlogi, katere je g. Zajec stavil. Prvi je bil, da učiteljska knjižnica kupi Lavtarjevo računilo z vsemi

aparati, da se učiteljstvo litijskega okraja seznanj s tem računskim strojem. Gospod nadzornik je prinesel s seboj kolesce od tega računila, katero predstavlja jednico in cilinder v velikosti 10 kolescec, kateri predočuje desetico. Kolesce je 1 cm debelo, cilinder 1 dm, stolica 1 m. Predočuje se torej s tem aparatom lahko tudi mera. G. Ravnikarju ni všeč, da bi se ta aparat kupil iz denarja za knjige namenjenega. Po daljšem debatiranju se sklene, da si kupi to računilo litijska šola in da bode prihodnjč g. Ravnikar referiral o tem računskem stroji. Drugi predlog je bil: Naprosi naj se c. kr. okrajni šolski svet, da prepove krajnim šolskim svetom izpuščati otroke pred sklepom šolskega leta. G. Ravnikar povē, da je deželni šolski svet izdal odlok, v katerem daje krajnim šolskim svetom to pravico. G. Zajec misli, da to ni zakonito. Zakon govori jasno in odločno, da mora vsak otrok 8 let v šolo hoditi. Zakonita olajšava je le ta, da imamo pri nas ponavljalno šolo. Ker otrok ne prične v šolo hoditi, ko doseže 6. leto, ampak šele s prihodnjim šolskim letom, ne sme tudi zahtevati, da bi izostal takoj, ko spolni 12. leto. G. nadzornik obljubi na to delati, da se omenjeni ukaz visokega c. kr. deželnega šolskega sveta razveljavi. Druga dva manj važna predloga sta se zaradi pozne ure hitro rešila. Na to sklene g. nadzornik konferencijo, zahvaljujoč gg. referente za marljivo izdelane referate, g. Zajec pa zahvali g. nadzornika za izvrstno in težavno vodstvo konferencije. Ura je skoraj $\frac{1}{2}$ 2, ko smo končali ter podali se k skupnemu obedu v gostilno g. Celestine »na Pošti«. Med obedom dobili smo brzovajen pozdrav naših postojinskih tovarišev, kateri so isti dan v Postojini zborovali. Da smo se jim bratski odzvali, razume se samo ob sebi. Omeniti mi je še, da je zborovanje počastil s svojo navzočnostjo tudi naš glavar gospod Matija Grill, ravno tako tudi pri obedu, kjer mu je g. Kovač napil v imeni učiteljstva. Razven tega napilo se je gospodu nadzorniku itd. (Konec prih.)

Iz kočevskega okraja. Učiteljstvo našega okraja se veseli, kajti: . . . geendigt nach langem verderblichen Streit ist die inspectorlose, die schreckliche Zeit, und ein . . . Ne, dalje ne gre! Kajti dobili smo namesto jednega dva c. kr. okrajna šolska nadzornika. Nam tudi prav! Kakor ste že poročali, imenovana sta za naš okraj za slovenske in dvojezične šole g. Lovro Pintar, c. kr. profesor v Novem Mestu; za nemške pa g. profesor I. Wolsegger v Kočevju. Mi smo z imenovanjem g. Pintarja povsem zadovoljni, kajti prepričani smo, da nas g. profesor ne bo samo nadzoroval (kakor misli nekdo v nekem listu, da to zadostuje!), nego nas tudi vsestransko podpiral v našem težavnem poslu ter pospeševal razvoj našega šolstva. Ko smo osnovali svoje učiteljsko društvo, izgovarjala se je večina: Počakajmo, da se imenuje nov nadzornik, sedaj ni mogoče! In res ni bilo mo-

goče, kajti razven snovalcev ni pristopil nihče. — Sedaj imamo nadzornika, moža, ki bo gotovo pospeševal ustanovitev društva, ki bo lahko veliko pripomoglo k izboljšanju našega šolstva. Nadzornik je lahko le vesel, če ima za šolo in svoj stan vneto učiteljsvo. Podpore njegove smo si tedaj gotovi. Na dan tedaj tisti, ki ste čakali imenovanja novega nadzornika (gotovo ni bil to prazen izgovor) in ustanovite si društvo, ki bo na čast in korist Vam in slovenskemu šolstvu našega okraja. Če se zgodi to, bo gotovo ponosen tudi novi g. nadzornik na svoje vneto učiteljsvo!

Gospod urednik! Še nekaj! »Učit. Tov.« ni prinesel nobenega poročila o naši konferencijski, o kateri pa ni bilo posebnega poročila. Najmenitnejša je bila volitev treh zastopnikov v deželno konferencijo — naznanili ste že izvoljene. Pomota je le, da g. nadučitelj Mandeljc ni »M.«, nego pošten Janez. Žalostno je, da naš okraj nima sotrudnika pri Vašem cenjenem listu, kakor samo nekoga, komur je bilo letos jako vroče — meni ni bilo posebno — in Vašega starega

Zc.

Iz Tržiča. (Sklep šolskega leta na ljudski šoli v Tržiči.) Kakor vsako leto je tudi letos praznovala tukajšnja šolska mladina slovesno zadnji dan šolskega leta.

Ob 8 uri je bila slovesna sv. maša, pri kateri so šolarji pevci jako lepo, dvoglasno peli. Po sv. maši se je zbrala vsa šolska mladina v malašč zato okrašenih sobah. Bilo je navzočno dosti odličnega ljudstva, dobrotnikov in prijateljev šole.

Slavnost se je pričela pri deklicah. Pele so jedno slovensko in jedno nemško pesem; med vsako pesmijo je bil govor v slovenskem in nemškem jeziku. Na to vse učence jednoglasno zapoje cesarsko pesem. Ko se še imena pohvaljenih učenc preberò in se vsaki letno poročilo tržiške šole podari, zaključí se dopoldnarska slavnost pri deklicah.

V istem redu se je vršila slavnost pri dečkih.

Popoldne je bil izlet šolske mladine. Ob dveh zberò se vsi šolarji v šolskih prostorih, se postavijo po štiri in štiri v vrste, na čelo stopi zastavonosiec pred njim pa godba tukajšnje požarne brambé in tako jo odrinemo med petjem in godbo na vrt g. Valjaveca v Bistrici. Vrt je g. Valjavec radovoljno v ta namen prepustil in tudi veliko pripomogel, da je bil lepo okrašen. Posebno lepo so prostor krasile mnoge zastave. Med potom je bilo slabo vreme in prišedši na vrt, morali smo nekoliko časa pod streho vedriti. Med tem so dobili otroci klobase, kruha in vina. Vreme se je kmalu razvedrilo in zlato solnce se je pokazalo v veliko veselje po prostosti hrepenceče mladine. Razred za razredom se je pod vodstvom svojega učitelja spustil na vrt in pričele so se igre.

To je bilo življenje. Tu si slisal petje in sinejanje, tu zopet si videl, kako so tekmovali v plezanji po visokem mlaji, ondí zopet kako so z zavezanimi

očmi lonce pobijali, gori v kotu zopet, kako si godba na vse moči prizadeva, v svoji spretnosti vse druge prekositi.

Po igrah so dobili otroci zopet sira, kruha in vina, postavili se v vrste in naredili velik krog. V sredo stopi deklica ter se v imeni vseh učenc in učencev prav lepo zahvali vsem dobrotnikom in prijateljem, kakor tudi vsemu učiteljsvu, za trud in skrb. Po pogovoru zadoni cesarska pesem, da se daleč na okrog razlega.

Potem smo se podali v istem redu, kakor smo sem prišli, med godbo in petjem proti domu. Šele drugo jutro prišli so vsi otroci v šolo, da so se jim pričevala razdelila.

Šolska mladina je imela vesel dan, katerega se bo še dolgo s hvaležnostjo spominjala. Vam pa častiti dobrotniki in prijatelji šole, ki ste pospešili in omogočili ta izlet, bódi ta dan gotovo poročstvo najprisernejše hvaležnosti in zahvale, ki doni iz src nedolžnih otrok in vseh tistih, katerim je šolska deca na sreči. Bog plati vsem dobrotnikom, da bi tudi v prihodnje ne odtegnili svoje dobrotne roke in bi pokazali, da v Tržiči je doma radodarnost in naklonjenost šoli.

J. C.

Od Kolpe. Učitelji črnomaljskega okraja smo imeli dne 16. maj. srpana t. l. uradno okrajno konferencijo v Črnomlji. Ob 9. uri otvori g. predsednik c. kr. nadzornik Jeršinovec zborovanje s primernim nagovorom: Pričujoča sta bila tudi gospoda kateheta Miha Klemenčič in Matija Novak iz Črnomlja.

Zapisnikarjema se volita gg. Ivan Bantan in Tomo Bitenec, oba iz Dragatusa. Najprej omeni g. predsednik izpremembe med učiteljsvom.

Gledé šol pravi nadzornik, da se je l. 1890/91 odprla dekliška pararelka na štirirazrednici v Metliki; šolski okraj šteje sedaj 19 javnih, 1 ekskurendno in 1 privatno šolo. V l. dan kimoveca se odpre nova jednorazrednica na Črešnjevcu. Pogajanja zaradi — zgradbe jednorazrednic v Tribučah, Radencih, Podgori in Čeptjah se vrše. Učiteljskih močij je bilo razven gg. katehetov 31, in sicer 7 nadučiteljev, 20 učiteljev in 4 učiteljice. Tri službe so bile prazne; sedaj so razpisane, in upati je, da se bodo do začetka novega šolskega leta oddale. V Metliki se je osnovala obrtno-nadaljevalna šola. Z zadovoljstvom poudarja g. nadzornik, da šolstvo lepo napreduje gledé na pouk in disciplino; pri učiteljih in pri otrocih veje pravi krščanski duh, iskrena ljubezen in srčna udanost in zvestoba do Nj. Veličanstva presvetlega cesarja in do prevzvišene cesarske liše.

Pri nadziranji posameznih šol pa je g. predsednik vendar opazil nekaj nedostatkov, katere prijazno in dobrohotno omenja. Šolsko obiskovanje je bilo večinoma povoljno, na nekaterih šolah vendar manj redno. Temu vzrok so krajni šolski sveti, kateri

kljub opominjevanju c. kr. okrajnega šolskega sveta le še zanemarjajo svoje dolžnosti.

Uporneži in zanikarneži naj se torej v vzgled drugim kuznujejo.

Pouk v materinščini je bil prav dovoljen. Paziti je, da otroci govore glasno in v stavkih, da prav naglašujejo in pišejo. V spisji naj se učenci pridno vadijo pisati pisma in druge opravilne sestavke, ker to jim bode s časom mnogo koristilo. Pri računstvu ne zadostuje, da imajo otroci le teoretično vednost o novi meri, ampak vadijo naj se z mero dejansko ravnati, t. j. uporabljati jo. Po nekaterih šolah se to prav hvalno godi, nekatere šole pa še nimajo potrebnih tehnic in utedij. Voditelji naj skrbé, da krajni šolski sveti nakupijo kar še

manjka. Primerne tehtnice se dobé cenó pri »Josef Florenz, k. k. Hofwagen- und Gewichtefabrik in Wien, 1., Adlegasse Nr. 16.

Pri realijah naj se uporabljajo učila; jemlje naj se pa le toliko, kolikor morejo otroci dobro razumeti. Snov naj se vedno ponavlja, da otroci pručenege ne pozabijo. Posebne važnosti so šolske pismene naloge, naj so že iz tega ali onega predmeta. V nalogi pokaže otrok, kaj in koliko more sam misliti in narediti. Seveda so pa vse naloge brezuspešne, če jih učitelj veštno ne pregleduje, popravlja. Zato g. nadzornik posebno naglašá, da naj vsakdo naloge natanko pregleduje, popravlja in ocenjuje. Ker pa popravljanje nalog provzročuje mnogo posla, zadostuje vsak mesec iz vsacega predmeta po jedna pismena šolska naloga. (Dalje prih.)

Vestnik.

Rojstveni dan presvetlega cesarja se je povsod slovesno praznoval s cerkvenimi slavnostimi in drugimi veselicami.

Osobne vesti. C. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku g. prof. Wolseggerju so se v nadzorstvo izročili poleg nemških šol v kočevskem tudi nemške šole v novomeškem šolskem okraji, c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku g. prof. Wallnerju pa poleg nemških šol v Ljubljani tudi nemške šole v radovljiškem okraji (Bela Peč). — Stalno so se umestile učne moči in sicer: gdč. Borowsky Julija, učiteljica pri Sv. Križi pri Turnu, na osemrazredni dekliški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani (sedmo učno mesto); gdč. Praprotnik Ivana, učiteljica v Postojni, na osemrazredni dekliški šoli v Ljubljani (osmo učno mesto); gdč. Zemme Frančiška, učiteljica na Rakeku, na petrazredni mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani (peto učno mesto); g. Hribar Jožef, bivši namestni učitelj na drugi mestni deški šoli v Ljubljani, na štirirazrednici v Postojni (četrto

učno mesto); gdč. Praprotnik Viktorija, začasna učiteljica v Postojni na istem mestu; gdč. Hromec Ivana, učiteljica v Starem Trgu, na dvorazrednici v Št. Juriji pri Kranju (drugo učno mesto); g. Toman Janko, drugi učitelj na dvorazrednici v Moravčah, na isti šoli kot nadučitelj. — Gospa Oman Ernestina, začasna učiteljica v Št. Juriji pri Kranju, pride začasno v Voklo; gdč. Koceli Filomena, izprašana učiteljska kandidatinja, pride začasno na dvorazrednico v Pradldvor; g. Julij Flis, učitelj na Bizeljskem, pride začasno v Sorico; g. K. Pikel pride začasno iz Št. Mihela v Prežganje; g. V. Jaklič, izprašan kandidat, pride začasno v Šent-Vid nad Ljubljano in gdč. M. Skul, izprašana kandidatinja, v Šmarje.

Prošnja. Prelepo prosim vsa ona častita šolska vodstva, katera se moji prošnji glede podatkov za VI. letnik »Popotnikovega koledarja« še niso odzvala, da to sedaj prej ko prej storijo, ker bi se sicer sestavljanje »imenika« oviralo. Lepo prosim!

M. J. Nerat, urednik »Popotnikov«.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Razpis nekaterih služeb, za katere je obrok že pretekel, se v 16. številki ni mogel priobčiti, ker se je uredovanje lista zaradi potovanja urednika prej sklenilo in so nam torej razpisi prekasno došli. Te službe so: Drugo učno mesto v Leskovci (plača 500 gld., za moškega orglanju večšega prosilca); v kamniškem okraji: 1. mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Nevljah pri Kamniku (četrta plačilna vrsta); 2. mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici pri Sv. Trojici (četrta plačilna vrsta); v postojnskem okraji: 1. mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Št. Mihelu (tretja plačilna vrsta); 2. drugo učno mesto v Slavini (četrta plačilna vrsta in prosto stanovanje). — Razpise smo javili uredništvu »Sl. N.« in »Slov«.

K št. 2697.

1891. Na c. kr. rudarski šoli v Idriji je popolniti mesto prve učiteljice z letno plačo 500 gld. in poslovno doklado 100 gld. ali za slučaj, da se podeli ta služba kaki tukajšnji učiteljici, mesto druge učiteljice z letno plačo 450 gld. in poslovno doklado 90 gld., oziroma mesto tretje in četrte učiteljice z letno plačo 400 gld. in poslovno doklado 80 gld. in

na vseh mestih s 6 petletnicami po 40 gld., ki se štejejo od dne prvega stalnega umeščenja.

Prosilke naj svoje pravilno opremljene prošnje z dokazilom šolanja in učnega usposobljenja za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom, dosejanega službovanja i. t. d. do dne 15. kimovca t. l. predpisanim pōtem vložé pri podpisnem ravnateljstvu, katero si pridržuje pravico, dotično učno mesto za jedno leto tudi začasno podeliti, katero leto pa se bode pri zadovoljivem službovanji službenim letom priračunilo.

C. kr. rudarsko ravnateljstvo v Idriji
dne 8. malega srpana 1891.

Št. 424.

m. š. sv. Na mestni jednorazrednici na Barji je stalno popolniti učiteljsko in voditeljsko mesto, s katerim so združeni službeni prejemki III. plačilne vrste in prosto naturalno stanovanje v šolskem poslopji.

Prošnje je do 8. kimovca 1891. l. vlagati na podpisano c. kr. okrajno šolsko oblastvo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani
dne 17. vel. srpana 1891.